

СХВАЛЕНО

педагогічною радою
Чернівецької загальноосвітньої
школи І-ІІІ ступенів № 2
Чернівецької міської ради
Наказ №
«27» серпня 2020 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Чернівецької
загальноосвітньої школи І-ІІІ
ступенів № 2 Чернівецької
міської ради
_____ О.М.Покальська
«27» серпня 2020 р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

**Чернівецької загальноосвітньої
школи І-ІІІ ступенів № 2 ім.Ю.Федьковича
Чернівецької міської ради
на 2020/2021 навчальний рік**

**(початкова освіта 1-3 класи,
початкова освіта 4-ї класи,
базова середня освіта 5-9 класи,
профільна середня освіта 10-11 класи)**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ.

№ з/п	Назва розділу/пункту
Розділ 1.	Призначення школи та засоби його реалізації.
Розділ 2.	Опис «моделі» випускника закладу. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання в закладі.
Розділ 3.	Цілі та задачі освітнього процесу закладу.
Розділ 4.	Особливості та форми організації освітнього процесу: режим роботи закладу, структура навчального року, інші освітні компоненти.
Розділ 5.	Навчальний план та його обґрунтування. Особливості освітньої програми школи I, II, III ступеня.
Розділ 6.	Показники (вимірники) реалізації освітньої програми. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.
Розділ 7.	Програмно-методичне, кадрове, матеріально-технічне забезпечення освітньої програми.
Додаток 1	Загальний обсяг навчального навантаження.
Додаток 2	Очікувані результати навчання здобувачів освіти.
Додаток 3	Навчання за наскрізними лініями.
Додаток 4	Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.

Призначення закладу та засоби його реалізації.

Чернівецька загальноосвітня школа I-III ступенів №2 ім. Юрія Федьковича Чернівецької міської ради у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України "Про освіту", "Про загальну середню освіту", іншими законодавчими актами України, постановами Верховної Ради України, актами Президента України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, Кабінету Міністрів України, наказами Міністерством освіти і науки України, інших центральних органів виконавчої влади, Положенням про загальноосвітній навчальний заклад, іншими нормативно-правовими актами, Статутом школи.

Призначення Чернівецької загальноосвітньої школи I-III ступенів №2 ім. Юрія Федьковича Чернівецької міської ради полягає в наданні якісної повної загальної освіти дітям шкільного віку мікрорайону школи та всім бажаючим (за умови наявності місць), забезпеченні їх всебічного розвитку, виховання та самореалізації особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та успішної самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Досягнення визначеної мети діяльності закладу забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності. Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми тощо.

Основним засобом реалізації призначення закладу є засвоєння учнями навчальних програм. Окрім того, заклад має у своєму розпорядженні додаткові засоби реалізації свого призначення:

- ✓ уведення в навчальні плани предметів варіативної складової, які сприяють загальнокультурному розвитку особистості та формують гуманістичний світогляд;
- ✓ надання учням можливості спробувати себе в різних видах діяльності (інтелектуальної, художньо-естетичної, здоров'я збережувальної; трудової);
- ✓ надання учням можливості профільного вивчення англійської мови, другої іноземної мови (німецької), темпу засвоєння навчального матеріалу, інтеграції шкільної та позашкільної освіти;

Освітня програма закладу спрямована на:

- формування в учнів сучасної наукової картини світу;
- виховання працьовитості та поваги до чужої праці;
- виховання любові та бережливого ставлення до природи;
- розвиток в учнів національної самосвідомості;
- формування людини та громадянина з активною громадянською позицією;
- виховання поваги до прав і свобод людини, до культурних традицій та особливостей інших народів в умовах багатонаціональної держави;
- формування потреби учнів у самоосвіті, саморозвитку, самовдосконаленні;
- створення умов для усвідомленого відповідального вибору майбутньої професії.

Заклад несе відповідальність перед особою, суспільством і державою за:

- безпечні умови освітньої діяльності;
- дотримання державних стандартів освіти;
- дотримання договірних зобов'язань з іншими суб'єктами освітньої, виробничої, наукової діяльності;
- дотримання фінансової дисципліни.

Реалізація освітньої програми закладу здійснюється через три рівні освіти:

- початкова освіта тривалістю 4 роки;
- базова середня освіта тривалістю 5 років;
- профільна середня освіта тривалістю 2 роки.

Метою освітньої програми закладу на 2020/2021 навчальний рік є:

- реалізація напрямків діяльності та цільових орієнтирів закладу;
- продовження процесу оновлення діяльності школи;
- організація освітнього процесу на засадах європейських вимірів якості освіти, при збереженні скарбів національної духовності;
- формування творчої особистості вчителя і учня;
- впровадження здоров'язберігаючих технологій;
- підтримка морально - психологічної атмосфери плекання духовно і фізично здорової та інтелектуально розвиненої особистості;
- формування в учнів позитивної мотивації на здоровий спосіб життя.

Розділ 2.

Опис «моделі» випускника закладу.

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання в закладі.

Модель випускника Нової Української Школи – це необхідна основа для сміливих і успішних кроків у своє майбутнє. Всі інші здобутки у сфері компетентності може принести людині лише наполеглива цілеспрямована праця, бажання вчитися і ділитися досвідом з іншими. Випускник школи має міцні знання і вміло користується ними. Знання та вміння, отримані учнем, тісно взаємопов'язані з його ціннісними орієнтирами. Набуті життєві компетентності випускник вміло використовує для успішної самореалізації у житті, навчанні та праці. Він вміє критично мислити, логічно обґрунтовувати позицію, виявляти ініціативу, творити, вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення. Наш випускник – це передусім свідома творча особистість з великим потенціалом саморозвитку та самореалізації:

- випускник школи - добре поінформована особистість;
- прагне до самоосвіти та вдосконалення;
- готовий брати активну участь у житті суспільства;
- є свідомим громадянином, готовим відповідати за свої вчинки;
- свідомо й дбайливо ставиться до свого здоров'я та довкілля;
- мислить креативно, використовуючи увесь свій творчий потенціал.

Випускник свідомий у ставленні до життя — реалізує себе через самопізнання, саморозуміння та інтелектуальну культуру.

Випускник початкових класів має знання, уміння та навички, передбачені стандартом початкової освіти. Він упевнений у собі, старанний, працелюбний, самостійний, дисциплінований, вмотивований на досягнення успіху, вміє слухати і чути, критично мислити і має почуття самоконтролю, навички освітньої діяльності, культуру поведінки і мови, основи особистої гігієни і здорового способу життя.

Випускник базової основної школи володіє певними якостями і вміннями на рівні вимог державних освітніх стандартів, успішно засвоює загальноосвітні програми з усіх предметів шкільного навчального плану; має систему розумових навичок (порівняння, узагальнення, аналіз, синтез, класифікацію, визначення головного); володіє основами комп'ютерної грамотності; вміє працювати з різноманітними джерелами інформації; знає свої громадянські права і вміє їх реалізувати; оцінює свою діяльність з погляду моральності та етичних цінностей; дотримується правил культури поведінки і спілкування; критично мислить; веде здоровий спосіб життя; готовий до форм і методів навчання, які використовуються у старших класах.

Випускник старших класів має міцні знання на рівні вимог державних освітніх стандартів, що забезпечує вступ до закладу вищої професійної освіти та подальше успішне навчання; володіє іноземною мовою на профільному рівні; має високий рівень комп'ютерної грамотності; володіє культурою інтелектуальної діяльності; знає і поважає історію та культуру України та інших народів; поважає свою й чужу гідність, права, свободи інших людей; дотримується правил культури поведінки і спілкування; має почуття соціальної відповідальності; веде здоровий спосіб життя; володіє способами отримання інформації; прагне духовного і соціального добробуту. Наш випускник - свідомий громадянин і патріот своєї країни, готовий до сміливих і успішних кроків у майбутнє.

Початкова освіта здобувається, як правило, з 6 років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося 6 років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться 6 років до 1 грудня поточного року. Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року, повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту на 1 вересня поточного навчального року, повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року. За інших умов можливе здобуття профільної освіти за індивідуальною формою.

Розділ 3.

Цілі та задачі освітнього процесу закладу.

Цілі та задачі освітнього процесу на кожному рівні реалізації освітніх програм повинні бути обумовлені "моделлю" випускника, призначенням і місцем закладу в освітньому просторі міста. Вони повинні бути сформульовані конкретно, бути вимірними, досяжними, визначеними за часом, несуперечливими по відношенню одна до одної. Інакше кажучи,

відповідати загальним вимогам, що пропонуються до визначення цілей і задач. Перед закладом поставлені такі цілі освітнього процесу:

1. Забезпечити рівний доступ до здобуття освіти усім дітям.
2. Створити умови для забезпечення різних інституційних форм здобуття освіти.
3. Забезпечити засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту початкової, базової, повної загальної освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту.
4. Гарантувати наступність освітніх програм усіх рівнів.
5. Створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм.
6. Формувати позитивну мотивацію учнів до освітньої діяльності.
7. Забезпечення педагогіки партнерства, що забезпечить фізичне, психічне та соціальне здоров'я всіх учасників освітнього процесу.
8. Підвищення професійного фахового рівня педагогічних працівників шляхом очної, дистанційної, змішаної форм курсової перепідготовки.
9. Проведення атестації та сертифікації педагогів.
10. Створення безпечного освітнього середовища в закладі.
11. Цілеспрямоване вдосконалення навчально-матеріальної бази закладу.

Розділ 4.

Форми організації освітнього процесу: режим роботи закладу, структура навчального року, інші освітні компоненти.

Основними документами, що регламентують освітній процес у закладі в 2020/2021 навчальному році, є Статут закладу; освітня програма, що включає в себе навчальні плани; річний та перспективний плани роботи Чернівецької ЗОШ I-III ступенів №2 ім. Юрія Федьковича. Педагогічний колектив керуватиметься та використовуватиме в роботі нормативно-правові документи:

- Конституцію України (ст.53);
- Закони України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про охорону дитинства»;
- розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016р. №988 «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»;

- розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.12.2017р. №903-р «Про затвердження плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»;
- постанову Кабінету Міністрів України від 27.08.2010р. №778 «Про затвердження Положення про загальноосвітній навчальний заклад»;
- постанову Кабінету Міністрів України від 20.04.2011р. №462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти»;
- постанову Кабінету Міністрів України від 21.02.2018р. №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» (зі змінами - постанова КМУ від 24.07.2019р. № 688);
- постанову Кабінету Міністрів України від 21.08.2013р. №607 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами»;
- постанову Кабінету Міністрів України від 23.11.2011р. №1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» (із змінами, внесеними відповідно до постанови КМУ від 7 серпня 2013р. №538);
- наказ МОН України від 08.10.2019р. №1272 «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти»;
- наказ МОН України від 08.10.2019р. №1273 «Про затвердження типових освітніх програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти»;
- наказ МОН України від 20.04.2018р. №407 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти I ступеня»;
- наказ МОН України від 20.04.2018р. №405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня»;
- наказ МОН України від 20.04.2018р. №408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня» (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 №1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 №464);
- наказ МОН України від 19.08.2016р. №1009 «Орієнтовні вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи»;
- наказ МОН України від 13.04.2011р. №329 «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти»;
- наказ МОН України від 23.03.2018 р. №283 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації освітнього простору Нової української школи»;

- наказ МОН України від 07.02.2020 р. №143 «Про затвердження Типового переліку засобів навчання та обладнання для навчальних кабінетів початкової школи»;
- наказ МОН України від 20.08.2018 №924 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів першого класу у Новій українській школі»;
- наказ МОН України від 27.08.2019р. № 1154 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів других класів»;
- наказ МОН України від 19.08.2016 №1009 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 21.08.2013 № 1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти»;
- наказ МОН України від 06.01.2015 р. №2 «Щодо заходів безпеки у навчальних закладах»;
- наказ МОН України від 16.04.2018 р. №367 «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти»;
- наказ МОН України від 23.04.2019 р. №536 «Про затвердження Положення про інституційну форму здобуття загальної середньої освіти»;
- наказ МОН України від 10.07.2019 р. «Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти»;
- наказ МОН України від 16.04.2018 р. №367 «Порядок зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти»;
- наказ МОН України від 14.07.2015 р. №762 в редакції наказу від 08.05. 2019 р. №621 «Порядок переведення учнів (вихованців) загальноосвітнього навчального закладу до наступного класу»;
- наказ МОН України від 08.04.2015 р. №412 «Про затвердження Інструкції щодо заповнення Класного журналу для 1-4-х класів загальноосвітніх навчальних закладів»;
- наказ МОН України від 07.12.2018 р. №1372 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо заповнення класного журналу учнів першого класу Нової української школи»;
- наказ МОН України від 07.12.2018 р. №1362 зі змінами (наказ від 09.01.2020 №21) «Методичні рекомендації щодо заповнення Класного журналу учнів 1-4 класів початкових класів Нової української школи»;
- наказ МОН України від 25.06.2018 р. №677 «Про порядок створення груп подовженого дня у державних і комунальних закладах загальної середньої освіти»;

- наказ Міністерства соціальної політики від 10.08.2018 р. «Про затвердження професійного стандарту «Вчитель початкових класів закладів закладу загальної середньої освіти»;
- лист МОН України від 20.08.2019р. №1/9-525 «Щодо організації форм здобуття загальної середньої освіти»;
- лист МОН України від 19.04.2018 р. №1/9-249 «Щодо забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти»;
- лист МОН України від 01.02.2018р. №1/9-74 «Щодо застосування державної мови в освітній галузі»;
- лист Міністерства освіти і науки України від 02.04.2018р. №1/9-190 «Щодо скороченої тривалості уроку для учнів початкової школи»;
- лист МОН України від 05.08.2020р. №1/9-420 «Щодо організації роботи закладів загальної середньої освіти у 2020/2021 навчальному році»;
- лист МОН України від 05.08.2020р. №1/9-421 «Про методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу у спеціальних закладах загальної середньої освіти в 2020/2021 навчальному році»;
- лист МОН України від 22.07.2019р. №1/9-471 «Щодо окремих питань переведення учнів закладу загальної середньої освіти до наступного класу»;
- лист МОН України від 22.07.2020р. №1/9-394 «Про переліки навчальної літератури, рекомендованої Міністерством освіти і науки України для використання у закладах освіти у 2020/2021 навчальному році»;
- лист МОН України від 11.08.2020р. №1/9-430 «Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2020/2021 навчальному році»;
- лист МОН України від 18.05.2018р. №1/9-322 «Роз'яснення щодо порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у ЗНЗ в умовах повної або часткової інтеграції різних освітніх галузей»;
- лист МОН України від 27.06.2019р. №1/9-414 «Деякі питання щодо створення у 2019/2020 н.р. безпечного освітнього середовища, формування в дітей та учнівської молоді ціннісних життєвих навичок»;
- Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу ДСанПіН 5.5.2.008-01 (затверджено постановою Головного державного санітарного лікаря України 14.08.2001р. №6, погоджено листом Міністерства освіти і науки України 05.06.2001р. №1/12-1459);
- постанову головного санітарного лікаря України від 22.08.2020р. №50 «Про затвердження протиепідемічних заходів у закладах освіти на період карантину у зв'язку з поширенням корона вірусної хвороби (COVID-19);

- наказ Департаменту освіти і науки Чернівецької ОДА від 17.04.2020р. №148 «Про затвердження регіонального плану заходів щодо вдосконалення викладання і вивчення іноземних мов у закладах освіти області у 2020-2021 н.р.»;

- наказ Департаменту освіти і науки Чернівецької ОДА від 17.04.2020р. №149 «Про затвердження регіонального плану заходів щодо вдосконалення викладання і вивчення предметів природничо-математичного циклу у закладах освіти області у 2020-2021 н.р.»;

- наказ управління освіти від 26.08.2020 р. №278 «Про затвердження в новій редакції Регламенту підготовки та організації освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти міста Чернівців в умовах адаптивного карантину в 2020/2021 навчальному році»

Тип навчального закладу загальноосвітній, комунальної форми власності (Чернівецька міська рада), у **22-х** класах будуть навчатись на початок року орієнтовно **706** учнів **в одну зміну за 5-денним режимом**. Початок занять – 09.00, завершення – 14.40 (6-й урок), 15.35 (7-й урок). Тривалість уроків у початковій, середній і старшій (профільній) школі (35 хв. - 1-2 класи; 40 хв. – 3-4 класи; 45 хв. – 5-11 класи), тривалість перерв (по 10 хвилин, після 3-го та 4-го уроків – 20 хвилин) встановлено відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту», у відповідності до ДСанПіН 5.2.008-01. У закладі функціонуватимуть дві групи подовженого дня (для 1-х та 2-3-х класів).

У 2020/2021 н. р. у Чернівецькій загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів № 2 ім. Ю. Федьковича функціонуватиме по два 1-2-х, 5-9-х класи, по три 3-4-х, по одному 10-,11-му класу на паралелі, середня наповнюваність класів – **32** учні. Здійснюватиметься поділ класів на групи при вивченні української та іноземної мови (англійської –1-11 класи; німецької – 8-а,б та 9-а класи), інформатики (2-11 класи), трудового навчання (5-11 класи) та фізичної культури (10,11-і класи) відповідно до додатку 2 наказу МОНУ від 20.02.2002 № 128.

Основною формою організації освітнього процесу є урок.

✚ Основними формами організації освітнього процесу у початковій школі є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, квести, усні журнали, міні-вистави, проекти, які вчитель організовує у межах уроку або у позаурочний час.

✚ Основними формами організації освітнього процесу у закладі ІІ ступеня є різні типи уроку: формування компетентностей, розвитку компетентностей, перевірка або досягнення компетентностей, комбінований урок, відео-урок, екскурсії, віртуальні подорожі, квести,

конференції, інтерактивні уроки, інтегровані уроки, проблемні уроки тощо. Крім уроку, з метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей учнів, проводяться навчально-практичні заняття. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях-практикумах (практичне заняття, експериментальні завдання, дослідження тощо). Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. Екскурсії покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів.

✚ Основними формами організації освітнього процесу у старшій профільній школі є різні типи уроку: формування компетентностей, розвитку компетентностей, перевірки або досягнення компетентностей, комбінований урок, відео-урок, екскурсії, віртуальні подорожі, квести, конференції, інтерактивні уроки, інтегровані уроки, проблемні уроки тощо. Крім уроку, з метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей, проводяться навчально-практичні заняття. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму (практичне заняття, експериментальні завдання тощо). Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. Екскурсії покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів.

Вибір форм і методів навчання вчителі визначають самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи досягнення очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах. Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись і розширюватись.

Особливості організації освітнього процесу у 2020/2021 навчальному році.

Пріоритетність форми організації освітнього процесу в закладі буде визначатись педагогічною радою та наказом керівника закладу відповідно до рівня безпеки на період карантину у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19) та визначеною Державною комісією з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій зональністю міста:

- «червона зона» - освітній процес здійснюватиметься у дистанційному форматі з використанням педагогами школи технологій дистанційного навчання;
- «помаранчева» чи «жовта зона» - освітній процес буде переведено у формат очно-дистанційного навчання;

- «зелена зона» - освітній процес буде наближений до «звичайного» формату за очною формою навчання.

У 2020/2021 навчальному році передбачено забезпечення всіх інституційних форм освітнього процесу, зокрема таких форм індивідуального навчання як педагогічний патронаж, сімейна (домашня) форма освіти та екстернатна.

Структура навчального року. Освітній процес розпочнеться цього року 01 вересня і завершиться не пізніше 01 липня 2021 року (відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту»). Навчальні заняття організовані за семестровою системою у такі терміни:

I семестр: 01 вересня 2020 – 24 грудня 2020 року (16 робочих тижнів);

II семестр: 11 січня 2021 – 28 травня 2021 року (19 робочих тижнів).

Передбачені осінні, зимові, весняні канікули у терміни:

- осінні: 24.10.2020 – 01.11.2020;
- зимові: 01.01.2021 – 17.01.2021;
- весняні: 20.03.2021 – 28.03.2021.

Терміни канікул, початку і завершення семестрів можуть змінюватися з урахуванням епідемічної ситуації.

Навчальна практика та навчальні екскурсії у 2020/2021 н.р. будуть здійснені впродовж навчального року дистанційно.

Відповідно до Порядку проведення державної підсумкової атестації, затвердженого наказом МОН України від 07.01.2019 №1369 «Про затвердження порядку проведення ДПА» перелік предметів буде затверджено додатково. Вручення документів про освіту випускникам 9-х та 11-го класу буде проведено відповідно до рекомендацій МОН України.

Інші освітні компоненти (за рішенням закладу): на початок року затверджується мережа гуртків естетичного, трудового, фізичного напрямку; за домовленістю з позашкільними закладами на базі школи працюють гуртки екологічного, технічного, інформаційно-технологічного спрямування. Крім того, учні стають учасниками наукових, краєзнавчих конференцій, виставок, творчих і наукових конкурсів, спортивних змагань, інтерактивних конкурсів міжнародного, всеукраїнського рівнів (за умови сприятливої епідситуації).

Розділ 5.

Навчальний план та його обґрунтування.

Навчальні плани закладу для школи I, II та III ступенів конкретизують організацію освітнього процесу. Навчальний план старшої школи реалізує зміст освіти залежно від обраного профілю навчання. Навчальний план закладу на 2020/2021 навчальний рік розроблено відповідно до Типових

освітніх програм, затверджених наказами МОН України від 08.10.2019 №1272 (1-2-і класи) та від 08.10.2019 року № 1273 (3-і класи), від 20.04.2018 №407 (4-і класи), від 20.04.2018 №405 (5-7-і та 9-Б класи – таблиця 1; 8-і та 9-А класи – таблиця 10), від 28.11.2019 №1493 (10-11-і класи – таблиця 2):

№ додатка навчального плану	Класи	Примітка	Варіанти Типових освітніх програм, затверджених МОН України, навчальні програми
№ 1	1- А, Б 2- А, Б 3 – А, Б, В	З українською мовою навчання	Таблиця до Типової освітньої програми (розроблена під керівництвом О.Я.Савченко (наказ МОНУ від 21.03.2018 №268) , затвердженої наказами МОН України від 08.10.2019 року № 1272 (1-2 класи), від 08.10.2019 року № 1273 (3-і).
№ 2	4 – А, Б, В	З українською мовою навчання	Таблиця 1 до Типової освітньої програми, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 № 407 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти І ступеня». Навчальні програми для 1-4 класів загальноосвітніх навчальних закладів: Українська мова, Літературне читання, Математика, Інформатики, Природознавство, Я у світі, Музичне мистецтво, Образотворче мистецтво, Трудове навчання, Іноземна мова, Основи здоров'я, Фізична культура. Наказ Міністерства освіти і науки України від 05.08.2016р № 948.
№ 3	8 - А, Б 9 - А	З українською мовою навчання	Таблиця 10 до Типової освітньої програми, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня». Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів 5-9 класи: Українська

			мова, Українська література, Зарубіжна література, Іноземні мови, Математика, Історія, Біологія, Географія, Хімія, Фізика, Інформатика, Мистецтво, Трудове навчання, Основи здоров'я, Фізична культура. Накази Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017р № 804, від 23.10.2017р № 1407.
№ 4	5 - А, Б 6 – А, Б 7 – А, Б 9 – Б	З українською мовою навчання	Таблиця 1 до Типової освітньої програми, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня». Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів 5-9 класи: Українська мова, Українська література, Зарубіжна література, Іноземні мови, Математика, Історія, Природознавство, Біологія, Географія, Правознавство, Хімія, Фізика, Інформатика, Мистецтво, Трудове навчання, Основи здоров'я, Фізична культура. Накази Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017р № 804, від 23.10.2017р № 1407.
№ 5	10 – А, 11 - А	З українською мовою навчання	Таблиця 2 до Типової освітньої програми, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 № 408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня» (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 №1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 №464). Навчальні програми для ЗЗСО 10-11 класи: Накази Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017р № 1407, від 24.11.2017р №1539.

Зменшення кількості годин навчальних планів, що фінансуються по класно (без урахування поділу класів на групи), та вилучення з освітнього процесу предметів інваріантної складової допущено не було. Гранично допустиме навчальне навантаження, встановлене навчальними планами Типових освітніх програм, не перевищено.

- **Навчальний план школи I ступеня (початкова освіта)** розроблено на виконання Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової загальної освіти, затвердженого Постановами Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 №87(1-3-і класи) та від 20.04.2011 №462 (4-і класи). Освітня програма початкової освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами початкової освіти обов'язкових результатів, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти.

У 2018 році обрано для освітнього процесу у класах НУШ Типову освітню програму закладу загальної середньої освіти, розроблену під керівництвом Савченко О.Я. Зміст цієї типової освітньої програми має потенціал для формування ключових компетентностей, враховано інтегрований характер компетентності, реалізацію внутрішньопредметних, між предметних зв'язків, раціонально розподілено навчальні години на вивчення окремих предметів за освітніми галузями.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей; розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти. Типовий навчальний план визначає тижневий обсяг навчального навантаження здобувачів освіти. Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентризму та природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;

- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси; - творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

- 1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
- 2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;
- 3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;
- 4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;
- 5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;
- 6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної

поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного і здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізації в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків, а саме: змістовно-інформаційних, операційно - діяльнісних і організаційно-методичних, що сприяє посиленню пізнавального інтересу учнів до навчання і підвищенню рівня їхньої загальної культури, систематизації навчального матеріалу, формуванню наукового світогляду.

Основою формування ключових компетентностей є досвід здобувачів освіти, їх потреби, які мотивують до навчання, знання та вміння, які формуються у різному освітньому середовищі (школі, родині), різноманітних соціальних ситуаціях і зумовлюють формування ставлення до них.

Освітню програму укладено за такими галузями:

- Мови і літератури;
- Суспільствознавство;
- Мистецтво;
- Математика;
- Природознавство;
- Технології;
- Здоров'я і фізична культура.

Освітні галузі реалізуються через окремі предмети. Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Освітній процес у початковій школі організовується за рахунок навчального часу інваріантної, варіативної складових. Навчальний час, передбачений на варіативну складову, використаний на підсилення предметів інваріантної складової, на проведення індивідуальних занять, запровадження факультативів.

Змістовне наповнення предмета «Фізична культура» закладом сформовано самостійно з варіативних модулів відповідно до матеріально-технічної бази, кадрового забезпечення. Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Мовно-літературна освітня галузь включає українську мову та літературу, англійську мову, метою якої є розвиток особистості дитини засобами різних видів мовленнєвої діяльності, формування ключових, комунікативної та читацької компетентностей; розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому й суспільному житті, у міжкультурному діалозі; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, розвиток мовленнєво-творчих здібностей. *Метою іншомовної освіти є формування іншомовної комунікативної компетентності для безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, що забезпечує розвиток інших ключових компетентностей та задоволення різних життєвих потреб здобувача освіти.*

Метою математичної освітньої галузі є формування математичної та інших ключових компетентностей; розвиток мислення, здатності розпізнавати і моделювати процеси та ситуації з повсякденного життя, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів, а також здатності робити усвідомлений вибір.

Метою природничої освітньої галузі є формування компетентностей в галузі природничих наук, техніки і технологій, екологічної та інших

ключових компетентностей шляхом опанування знань, умінь і способів діяльності, розвитку здібностей, які забезпечують успішну взаємодію з природою, формування основи наукового світогляду і критичного мислення, здобувачів освіти у навколишньому світі на основі усвідомлення принципів сталого розвитку. становлення відповідальної, безпечної і природоохоронної поведінки.

Метою технологічної освітньої галузі є формування компетентностей в галузі техніки і технологій та інших ключових компетентностей, здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій без заподіяння йому шкоди, до використання технологій для власної самореалізації, культурного і національного самовираження.

Метою інформатичної освітньої галузі є формування інформаційно-комунікаційної компетентності та інших ключових компетентностей, здатності до розв'язання проблем з використанням цифрових пристроїв, інформаційно-комунікаційних технологій та критичного мислення для розвитку, творчого самовираження, власного та суспільного добробуту, навичок безпечної та етичної діяльності в інформаційному суспільстві.

Метою соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі є формування соціальної компетентності та інших ключових компетентностей, активної громадянської позиції, підприємливості, розвиток самостійності через особисту ідентифікацію, застосування моделі здорової та безпечної поведінки, збереження власного здоров'я та здоров'я інших осіб, добробуту та сталого розвитку.

Метою громадянської та історичної освітньої галузі є формування громадянської та інших компетентностей, власної ідентичності та готовності до змін шляхом осмислення зв'язків між минулим і сучасним життям, активної громадянської позиції на засадах демократії, поваги до прав і свобод людини, толерантного ставлення до оточуючих, набуття досвіду життя в соціумі з урахуванням демократичних принципів.

Метою мистецької освітньої галузі є формування культурної та інших компетентностей, цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті, поваги до національної та світової мистецької спадщини.

Метою фізкультурної освітньої галузі є формування соціальної та інших ключових компетентностей, стійкої мотивації здобувачів освіти до занять фізичною культурою і спортом для забезпечення гармонійного фізичного розвитку, підвищення функціональних можливостей організму, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок.

Розподіл освітньої галузі «Я досліджую світ» за окремими галузями буде здійснюватись наступним чином:

- Природнича галузь – 1 год.
- Громадянська та історична – 1 год.
- Соціальна – 0,5 год.
- Здоров'язбережувальна – 0,5 год.
- Технологічна – 1 год.
- Інформатична – 1 год.

У 2,3-х класах інформатична галузь не інтегрується з рештою галузей, а проводитиметься в рамках окремого навчального предмета «Інформатика».

Мистецька галузь охоплюватиме два навчальні предмети: музичне мистецтво (1 год./тиждень) та образотворче мистецтво (1 год./тиждень).

Одна година варіативної складової додана до мовно-літературної освітньої галузі, що відображено в навчальному плані.

Навчальний план
закладів загальної середньої освіти початкової школи (1- 3 класи)
з українською мовою навчання (за Савченко О.Я.)
(таблиця розподілу навчальних годин)

Назва освітньої галузі	Класи	Кількість годин		
		1 - а, б	2 – а, б	3 – а, б, в
Інваріантний складник				
Мовно-літературна		7+1	7+1	7+1
Іншомовна (англійська мова)		2	3	3
Математична		4	4	5
Я досліджую світ (галузі):		3	3	3
Природнича		1	1	1
громадянська й історична		1	1	1
соціальна		0,5	0,5	0,5
здоров'язбережувальна		0,5	0,5	0,5
Технологічна		1	1	1
Інформатична		-	1	1
Мистецька: музичне мистецтво		1	1	1

образотворче мистецтво	1	1	1
Фізкультурна*	3	3	3
Усього годин	22+1	24+1	25+1
Додаткові години	1	1	1
Гранично допустиме тижневе навантаження (без фізкультури)	20	22	23
Всього фінансується	23	25	26

В основу навчального плану школи **I ступеня (4-і класи)** покладено освітні галузі «Мови і літератури», «Математика», «Природознавство», «Суспільствознавство», «Мистецтво», «Технології», «Основи здоров'я і фізична культура».

Освітня галузь «Мови і літератури» з урахуванням вікових особливостей учнів реалізується через навчальні предмети «Українська мова (мова і читання)» (7+1 год. з варіативної складової на підсилення предмета), «Іноземна мова» (2 год.).

Освітні галузі «Математика», «Природознавство» реалізуються через однойменні навчальні предмети: «Математика» (4 год.), «Природознавство» (2 год.).

Освітня галузь «Суспільствознавство» реалізується навчальним предметом «Я у світі» (1 год.). Метою освітньої галузі «Суспільствознавство» є особистісний розвиток учня, формування його соціальної і громадянської компетентності шляхом засвоєння різних видів соціального досвіду, що складається із загальнолюдських, загальнокультурних та національних цінностей, соціальних норм, громадянської активності, прийнятої в суспільстві поведінки, толерантного ставлення до відмінностей культур, традицій і різних думок.

Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» реалізується навчальними предметами «Основи здоров'я» (1 год.) та «Фізична культура» (3 год.). Формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється в рамках курсу «Основи здоров'я» та інтегрується з предметом «Вчимося жити разом».

Освітня галузь «Технології» реалізується через предмети «Трудове навчання» (1 год.), «Інформатика» (1 год.) вивчається з 2-го класу.

Освітня галузь «Мистецтво» реалізується навчальними предметами «Образотворче мистецтво» (1 год.) і «Музичне мистецтво» (1 год.).

У 4-х класах за рахунок варіативної складової навчального плану з метою адаптації молодших школярів до сучасного темпу життя, розвитку вмінь та навичок працювати у команді, слухати одне одного, генерувати власні ідеї, покладатись на себе, думати самостійно й логічно продовжується факультативний курс «Логіка» (1 год./тиждень).

Навчальний план
початкової школи (4 класи) з українською мовою навчання
(таблиця розподілу навчальних годин)

Таблиця 1

№ з/п	Освітні галузі	Навчальні предмети	4-А	4-Б	4-В
1.	Мови і літератури (мовний і літературний компоненти)	Українська мова	7+1	7+1	7+1
		Англійська мова	2	2	2
2.	Математика	Математика	4	4	4
3.	Природознавство	Природознавство	2	2	2
4.	Суспільствознавство	Я у світі	1	1	1
4.	Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1	1
		Образотворче мистецтво	1	1	1
5.	Технології	Трудове навчання	1	1	1
		Інформатика	1	1	1
6.	Здоров'я і фізична культура	Фізична культура	3	3	3
		Основи здоров'я	1	1	1
Разом (без фізкультури)			21	21	21
Всього			24+1	24+1	24+1
Додаткові години			2	2	2
Логіка			1	1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня			23	23	23
Всього			26	26	26

➤ **Навчальний план школи II ступеня (базова середня освіта)** розроблено на виконання Закону України «Про освіту», Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1392.

Освітня програма базової середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів, визначених Державним стандартом базової та повної загальної освіти (далі Державний стандарт).

Метою базової середньої освіти є всебічний розвиток умінь і навичок учнів, талантів, здібностей, компетентностей, застосування здобутих знань у практичних ситуаціях, пошук шляхів інтеграції до соціокультурного природного середовища, задоволення фізичних, соціокультурних пізнавальних потреб учнів.

Освітню програма укладена за такими галузями:

- Мови і літератури;
- Суспільствознавство;
- Мистецтво;
- Математика;
- Природознавство;
- Технології;
- Здоров'я і фізична культура.

Освітні галузі реалізуються через окремі предмети. Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Освітній процес організовується за рахунок навчального часу інваріантної, варіативної складових. Навчальний час, передбачений на варіативну складову, використаний на предмети інваріантної складової, на проведення індивідуальних занять, запровадження факультативів, курсів за вибором, посилення окремих предметів.

Змістовне наповнення предмета «Фізична культура» формується самостійно з варіативних модулів відповідно до матеріально-технічної бази, кадрового забезпечення. Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, практичної спрямованості.

Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізації в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістовно-інформаційних, операційно - діяльнісних і організаційно-методичних, що сприяє посиленню пізнавального інтересу учнів до навчання і підвищенню рівня їхньої загальної культури, систематизації навчального матеріалу, формуванню наукового світогляду.

Компетентнісний потенціал кожної освітньої галузі забезпечує формування всіх ключових компетентностей:

- спілкування державною мовою;
- спілкування іноземними мовами;

- математична компетентність;
- компетентності у природничих науках і технологіях;
- інформаційно-цифрова компетентність;
- уміння вчитися впродовж життя;
- ініціативність і підприємливість;
- соціальна і громадянська компетентність;
- обізнаність і самовираження у сфері культури;
- екологічна грамотність і здоровий спосіб життя.

Основою формування ключових компетентностей є досвід здобувачів освіти, їх потреби, які мотивують до навчання, знання та вміння, які формуються у різному освітньому середовищі (школі, родині), різноманітних соціальних ситуаціях і зумовлюють формування ставлення до них.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності формуються відразу засобами усіх предметів.

Метою освітньої галузі «Мови і літератури» є розвиток особистості учня, формування в нього мовленнєвої і читацької культури, комунікативної та літературної компетентності, гуманістичного світогляду, національної свідомості, високої моралі, активної громадянської позиції, естетичних смаків і ціннісних орієнтацій.

Мовний компонент. До мовного компонента належать українська мова, мова національних меншин (російська мова як окремий предмет), іноземна (англійська, німецька) мова. До літературного компонента – українська література, зарубіжна література.

Освітня галузь «Сульспільствознавство» передбачає знання і розуміння, що таке історія, як відбувається відлік часу в історії, забезпечує виконання вимог історичного, суспільствознавчого компонентів, визначених Державним стандартом.

Освітня галузь «Мистецтво» передбачає реалізацію музичної, культурологічної змістовних лінії.

Освітня галузь «Математика» передбачає набуття здобувачем освіти знань про натуральне, ціле, раціональне, дійсне число та числові множини, можливість подання раціональних чисел звичайними дробами, а дійсних – нескінченими десятковими дробами, числовий вираз, вираз із змінними одночлен, многочлен та дробові вирази, рівняння, нерівність та їх розв’язання, означення і властивості лінійних та квадратних рівнянь, координатну пряму і координатну площу, про множини, комбінаторні

задачі, ймовірність випадкової події, означення геометричних фігур, довжину відрізка, кола, міру кута, площу та об'єм геометричної фігури.

Освітня галузь «Природознавство» містять загально природничий, біологічний, географічний, фізичний, хімічний компоненти.

Освітня галузь «Технології» містить інформаційно-комунікаційний, технологічний компоненти.

Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» сприяє формуванню в здобувачів освіти здоров'язбережувальних компетентностей.

У школі **II ступеня** освітня галузь «Мови і літератури» реалізується через вивчення української мови та літератури, зарубіжної літератури, іноземних мов.

З метою розвитку грамотності учнів, підготовки до ЗНО-ДПА, формування любові до художньої книги, національного виховання, - до годин інваріантної складової додані з варіативної складової години на вивчення української мови: в 5-х класах додано 0,5 год. (всього 4 год./тиждень протягом року), у 6-х класах – курс за вибором «Літературне краєзнавство» (0,5 год./тиждень). Передбачені індивідуальні заняття з української мови у 7-х та 8-х класах (по 0,5 год./тиждень) та 9-Б класі (1 год./тиждень) та факультативні «Сходинки орфографії» у 5-х класах (1 год./тиждень).

У трьох класах школи за бажанням батьків вивчається друга іноземна мова – німецька: 8-і класи, 9-А клас (2 год./тиждень) .

Освітня галузь «Суспільствознавство» в 5-х класах реалізується через курс «Історія України (Вступ до історії)», у 6-х — інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія України»; у 7- 9-х класах вивчення учнями курсів історії України та всесвітньої історії синхронізовано.

Приділена увага розвитку пізнавальної активності учнів шляхом вивчення історії держави, поглибленню знань учнів з історії розвитку української держави, її минулого та сьогодення, історії рідного міста, розвитку в учнів громадянської, правової предметної компетентності. У 5-х класах введено курс за вибором «Права дитини» (1 год./тиждень) та факультативний курс «Культура добросусідства» (1 год./тиждень), у 6-х класах введено курс за вибором «Права дитини у вільній країні» (1 год./тиждень) та факультатив «Чернівці і чернівчани» (1 год./тиждень), у 7-х класах – курс за вибором «Живи за правилами» (по 1 год./тиждень) та продовжено вивчення факультативного курсу «Чернівці та чернівчани» (0,5 год./тиждень), у 8-х класах – курс «Живи за правилами» вивчатиметься факультативно (0,5 год./тиждень).

Освітня галузь «Математика» в 5-6-х класах реалізується через однойменний навчальний предмет (4 год./тиждень), а в 7-9-х класах – через

самостійні, але тісно пов'язані між собою навчальні предмети «Алгебра» та «Геометрія» (по 2 год./тиждень відповідно). Крім того, виділені години з варіативної складової на проведення індивідуальних занять з математики: у 7-х та 8-х класах (0,5 год./тиждень), у 9-х класах (1 год./тиждень).

Освітня галузь «Природознавство» об'єднала такі природничі дисципліни як природознавство (у 5-х класах 2 год./тиждень), біологію (в 6-9-х класах по 2 год./тиждень), географію (у 6-8-х класах по 2 год./тиждень, у 9-х класах – 1,5 год./тиждень), хімію (у 7-х класах 1,5 год./тиждень, у 8-9-х - по 2 год./тиждень) та фізику (у 7-8-х класах по 2 год./тиждень, у 9-х - 3 години). З метою розвитку природничої, екологічної освіти учнів середніх класів виділено додаткові години на проведення курсу «Людина та її здоров'я» у 8-х класах (0,5 год./тиждень), індивідуальних занять з біології у 9-х класах (1 год./тиждень), «Основи екології та природокористування» у 8-х класах (1 год./тиждень), «Фізика для допитливих» у 6-х класах (1 год./тиждень).

Освітня галузь «Технології» реалізується через два навчальні предмети: «Трудове навчання» (у 5-6-х класах по 2 год./тиждень, у 7-9-х – по 1 годині) та «Інформатика» (5-7-і класи по 1 год./тиждень, 8-9-і – 2 год./тиждень).

Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» реалізується навчальними предметами «Основи здоров'я» (1 год.) – по 9-й клас включно та «Фізична культура» (3 год./тиждень).

Освітня галузь «Мистецтво» реалізується через навчальні предмети «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво» - по 7 клас включно (по 1 год./тиждень кожний), інтегрований навчальний предмет «Мистецтво» - у 8,9-х класах (1 год./тиждень).

Всі інші предмети інваріантної складової робочого навчального плану школи II ступеня, що не мають цілої кількості годин(0,5 год., 1,5 год., 2,5 год.) будуть викладатись протягом усього навчального року за розкладом.

Програмне забезпечення викладання курсів за вибором та факультативних занять варіативної складової навчального плану рекомендоване МОН України (Лист МОНУ від 22.07.2020 №1/9-394 «Про переліки навчальної літератури, рекомендованої Міністерством освіти і науки України для використання у закладах освіти у 2020/2021 навчальному році») та мають відповідний гриф. Розподіл годин *варіативної складової* робочого навчального плану школи **II ступеня** здійснено за двома напрямками: підсилення окремих предметів інваріантної складової, про що зазначено нижче, та врахування потреб сьогодення, побажань батьків й інтересів учнів, кадрового забезпечення.

**Навчальний план закладів загальної середньої освіти
з навчанням українською мовою і вивченням двох іноземних мов
(таблиця розподілу навчальних годин)**

Таблиця 10

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
		8-а	8-б	9-а
Мови і літератури	Українська мова	2	2	2
	Українська література	2	2	2
	Англійська мова	2	2	2
	Німецька мова	2	2	2
	Зарубіжна література	2	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1,5	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1	1
	Правознавство	-	-	1
Мистецтво	Мистецтво	1	1	1
Математика	Алгебра	2	2	2
	Геометрія	2	2	2
Природознавство	Біологія	2	2	2
	Географія	2	2	1,5
	Фізика	2	2	3
	Хімія	2	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1	1
	Інформатика	2	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1
	Фізична культура	3	3	3
Разом (без фізкультури)		29,5	29,5	31
Всього		29,5+3=32,5	29,5+3=32,5	31+3=34
Додатковий час		3,5	3,5	2
<i>Варіативна складова</i>				
<i>Курси за вибором:</i>		-	-	-
Людина та її здоров'я		0,5	0,5	-
<i>Факультативи</i>		3	3	2
Індивідуальні заняття з математики		0,5	0,5	1
Індивідуальні заняття з української мови		0,5	0,5	-
Індивідуальні заняття з біології		-	-	1
Основи екології та природокористування		1	1	-
Живи за правилами		1	1	-
Гранично допустиме навчальне навантаження (без урахування фізкультури)		33	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		36 (33+3)	36 (33+3)	36 (33+3)

**Навчальний план закладів загальної середньої освіти
з навчанням українською мовою
(таблиця розподілу навчальних годин)**

Таблиця 1

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень			
		5-а,б	6-а,б	7-а,б	9-б
Мови і літератури	Українська мова	3,5+0,5	3,5	2,5	2
	Українська література	2	2	2	2
	Англійська мова	3	3	3	3
	Зарубіжна література	2	2	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1	1	1	1,5
	Всесвітня історія	-	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	-	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1	1	-
	Образотворче мист-во	1	1	1	-
	Мистецтво	-	-	-	1
Математика	Математика	4	4	-	-
	Алгебра	-	-	2	2
	Геометрія	-	-	2	2
Природознавство	Природознавство	2	-	-	-
	Біологія	-	2	2	2
	Географія	-	2	2	1,5
	Фізика	-	-	2	3
	Хімія	-	-	1,5	2
Технології	Трудове навчання	2	2	1	1
	Інформатика	1	1	1	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1
	Фізична культура	3	3	3	3
Разом (без фізкультури)		23,5	26,5	28	30
Всього		26,5+0,5	29,5	31	33
Додатковий час		3,5	3,5	2,5	3
Курси за вибором:		1	1,5	1	-
Права дитини		1	-	-	-
Дивосвіт української літератури		-	0,5	-	-
Права дитини у вільній країні		-	1	-	-
Живи за правилами		-	-	1	-
Факультативи:		2	2	1,5	3
Культура добросусідства		1	-	-	-
Чернівці і чернівчани		-	1	0,5	-
Індивідуальні заняття з математики		-	-	0,5	1
Сходінки орфографії		1	-	-	-
Індивідуальні заняття з української мови		-	-	0,5	1
Фізика для допитливих		-	1	-	-
Індивідуальні заняття з біології		-	-	-	1
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	31	32	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		30 (27+3)	33 (30+3)	33,5 (30,5+3)	36 (33+3)

➤ **Навчальний план школи III ступеня (профільна освіта)** окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів, визначених Державними стандартами базової та повної загальної освіти (далі Державний стандарт).

Метою профільної середньої освіти є забезпечення можливостей для рівного доступу учнівської молоді до здобуття загальноосвітньої, профільної, початкової допрофесійної підготовки, неперервної освіти упродовж усього життя, виховання особистості здатної до самореалізації, професійного зростання, реформування сучасного суспільства.

Профільна освіта спрямована на набуття старшокласниками навичок самостійності, науково-практичної, дослідницько-пошукової діяльності, розвиток їхніх інтелектуальних, психічних, творчих, моральних, соціальних якостей, прагненням до саморозвитку і самореалізації.

Для складання власного навчального плану закладом використано II варіант - окремі предмети суспільно-гуманітарного та математично - природничого циклів. Як і I варіант, обраний містить мінімальну кількість тижневих годин на вивчення базових предметів. Передбачено вивчення окремих предметів на одному із двох рівнів:

- рівні стандарту – окремі предмети не є профільними чи базовими;
- профільному рівні – передбачено поглиблене вивчення англійської мови з орієнтацією на майбутнє та з урахуванням потреб сьогодення.

При складанні навчального плану використана можливість збільшувати кількість годин на вивчення базових або профільного предметів за рахунок додаткових годин.

Освітню програму укладено за такими галузями:

- Мови і літератури;
- Суспільствознавство;
- Мистецтво;
- Математика;
- Природознавство;
- Технології;
- Здоров'я і фізична культура.

Освітні галузі реалізуються через окремі предмети. Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Освітній процес організовується за рахунок навчального часу інваріантної, варіативної складових. Навчальний час, передбачений на варіативну складову, використаний на предмети інваріантної складової, на

проведення індивідуальних занять з метою підготовки до ДПА-ЗНО, запровадження факультативів, курсів за вибором.

Змістовне наповнення предмета «Фізична культура» заклад освіти формує самостійно з варіативних модулів відповідно до матеріально-технічної бази, кадрового забезпечення. Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Необхідною умовою формування компетентностей здобувачів освіти є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає включення їх до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, практичної спрямованості.

Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків, а саме: змістовно-інформаційних, операційно - діяльнісних і організаційно-методичних, що сприяє посиленню пізнавального інтересу учнів до навчання і підвищенню рівня їхньої загальної культури, систематизації навчального матеріалу, формуванню наукового світогляду.

Компетентнісний потенціал кожної освітньої галузі забезпечує формування всіх ключових компетентностей:

- спілкування державною мовою;
- спілкування іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у природничих науках і технологіях;
- інформаційно-цифрова компетентність;
- уміння вчитися впродовж життя;
- ініціативність і підприємливість;
- соціальна і громадянська компетентності;
- обізнаність і самовираження у сфері культури;
- екологічна грамотність і здорове життя..

Основою формування ключових компетентностей є досвід здобувачів освіти, їх потреби, які мотивують до навчання, знання та вміння, які формуються у різному освітньому середовищі (школі, родині), різноманітних соціальних ситуаціях і зумовлюють формування ставлення до них.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності формуються відразу засобами усіх предметів.

Метою освітньої галузі «Мови і літератури» є розвиток особистості учня, формування в нього мовленнєвої і читацької культури,

комунікативної та літературної компетентності, гуманістичного світогляду, національної свідомості, високої моралі, активної громадянської позиції, естетичних смаків і ціннісних орієнтацій.

Мовний компонент. До мовного компонента належать українська мова, іноземна (англійська) мова. До літературного компонента – українська література, зарубіжна література.

Літературний компонент передбачає вміння читати виразно, сприймати емоційно, осмислювати творчо художній текст, робити художній аналіз твору, знати визначення основних теоретико - літературознавчих понять, розрізняти напрями та течії, роди і жанри, визначати жанрово-родову приналежність твору, проводити пошуково-дослідницьку діяльність, користуватись літературознавчими словниками, енциклопедіями, знати характерні риси основних етапів літератури в контексті культури, виявляти зв'язки літератури з філософією, фольклором, міфологією, видами мистецтва, аналізувати та інтерпретувати твір у культурологічному контексті, вміти зіставляти образи, теми, сюжети, що належить до різних національних літератур; реалізується за ціннісною літературознавчою, культурологічною компаративною лініями.

Освітня галузь «Сульспільствознавство» складається з історичного, суспільствознавчого компонентів.

Освітня галузь «Природознавство» містить загальноприродничий, астрономічний, біологічний, географічний, фізичний, хімічний компоненти.

Освітня галузь «Технології» містить інформаційно-комунікаційний, технологічний компоненти.

Згідно проведеного опитування батьківської громади перед запровадженням профільного навчання з 2018/2019 навчального року школи переважною більшістю голосів у старшій школі профільним предметом обрано англійську мову. На її вивчення виділено 5 годин на тиждень. Окрім цього, в 10-му та 11-му класах з додаткових годин введено курс за вибором «The Key to Success» (1 год./тиждень).

Вивчення учнями курсів історії України та всесвітньої історії синхронізовано. На вивчення громадянської освіти учнів у 10-му класі відведено 2 год./тиждень, в 11-му – не вивчається.

Приділена увага розвитку пізнавальної активності учнів шляхом вивчення історії України, поглибленню знань учнів з історії розвитку української держави, її минулого та сьогодення, розвитку в учнів громадянської предметної компетентності, а також підготовки учнів до проходження ЗНО. В 10-му та 11-му класах додано 0,5 години з додаткових годин на вивчення історії України (сумарно 2 год./тиждень замість 1,5 години), в 11-му класі з

додаткових годин виділено 1,5 години на вивчення курсу «Українське відродження у XX столітті», у 10-му – «Історія Голокосту» (0,5 год./тиждень).

Освітня галузь «Математика» в старших класах реалізується через самостійні, але тісно пов'язані між собою навчальні предмети «Алгебра» та «Геометрія» (по 2 год./тиждень відповідно). У 10-му та 11-му класах додано по 1 додатковій годині на підсилення вивчення математики (4 години замість 3 за типовим планом) та введені години на індивідуальні заняття для підготовки старшокласників до ЗНО (по 1 год./тиждень у кожному класі).

Освітня галузь «Природознавство» об'єднала такі природничі дисципліни як географія (у 10-му класі – 1,5 год./тиждень, у 11-му – 1 год./тиждень), хімія (у 10-му – 1,5 год., а в 11-му – 2 год., тиждень). Вивчення біології з екологією (2 год./тиждень) відбуватиметься інтегровано, фізика й астрономія в 11-му класі вивчаються як окремі навчальні дисципліни.

Серед 3-х предметів за вибором (враховані результати опитування батьківської громадськості) викладатимуться інформатика та технології (протягом 10-11 класів). Розподіл годин між цими навчальними дисциплінами відповідно до поділу навчальних програм на модулі цього річ наступний: 2 год./тиждень - технології, 1 год./тиждень – інформатика (10 клас). В 11-му класі навпаки: на тиждень будуть проводитись 1 год. технологій та 2 год. інформатики.

Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» реалізується навчальним предметом «Фізична культура» (3 год./тиждень).

Всі предмети інваріантної складової робочого навчального плану школи II-III ступенів, що не мають цілої кількості годин (0,5 год., 1,5 год., 2,5 год.) будуть викладатись протягом усього навчального року за розкладом.

Програмне забезпечення викладання курсів за вибором та факультативних занять варіативної складової навчального плану мають відповідний гриф. Розподіл годин *варіативної складової* робочого навчального плану 10-го та 11-го класів здійснено за двома напрямками: підсилення окремих предметів інваріантної складової, підготовка до ЗНО-ДПА з основних предметів (історія України, математика, українська мова), побажань батьків й інтересів учнів, кадрового забезпечення.

Навчальний план
для 10, 11-го класів закладів загальної середньої освіти
з навчанням українською мовою
(таблиця розподілу навчальних годин)

Таблиця 2

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень	
	10	11
Базові предмети	27	26
Українська мова	2	2
Українська література	2	2
Зарубіжна література	1	1
Англійська мова	2+ 3	2+ 3
Історія України	1,5+ 0,5	1,5+ 0,5
Всесвітня історія	1	1
Громадянська освіта	2	-
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3+ 1	3+ 1
Біологія і екологія	2	2
Географія	1,5	1
Фізика і астрономія	3	4
Хімія	1,5	2
Інформатика	1	2
Технології	2	1
Фізична культура	3	3
Захист України	1,5	1,5
Разом (без фізкультури)	31,5	30,5
Всього	34,5	33,5
Додаткові години	8	9
<i>Варіативна складова</i>		
<i>Курси за вибором:</i>	1,5	2,5
The Key to Success	1	1
Українське відродження у XX столітті	-	1,5
Історія Голокосту	0,5	-
<i>Факультативи:</i>	2	2
Індивідуальні заняття з математики. Підготовка до ЗНО.	1	1
Орфографічний практикум / Практикум із синтаксису	1	1
Гранично допустиме навантаження на учня:	33	33
Всього фінансується	38	38

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. №128, зареєстрований в Міністерстві юстиції

України від 06.03.2002 за №229/6517, Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 року за №229/6517 (зі змінами).

Зменшення кількості годин навчальних планів, що фінансуються по класно (без урахування поділу класів на групи), та вилучення з освітнього процесу предметів інваріантної складової допущено не було. Гранично допустиме навчальне навантаження, встановлене навчальними планами Типових освітніх програм, не перевищено.

Розділ 6.

Показники (вимірники) реалізації освітньої програми. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Система внутрішнього забезпечення якості освітнього процесу складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення уроків, заходів;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів й освітньої програми, якістю знань, умінь та навичок здобувачів освіти, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного клімату закладу;
- моніторинг стану освітнього середовища, його безпечності, розробка рекомендацій щодо його покращення;
- створення сприятливих умов для професійного фахового розвитку педагогічних працівників, їх ініціативності й творчості.

З метою неперервного відстеження результатів надання освітніх послуг, прогнозування та коригування якості освіти можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на шкільному рівні, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової, базової, профільної освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Рівень реалізації освітньої програми вивчається шляхом моніторингу якості проведення навчальних занять, моніторингу досягнення учнями

результатів навчання (компетентностей); проведення контрольних випробувань учнів; участі учнів школи у предметних олімпіадах різного рівня, Всеукраїнських інтелектуальних конкурсах та турнірах; шляхом складання та захисту наукових проєктів та участі в роботі БМАН; аналізу результатів участі учнів у ДПА і ЗНО.

Моніторинг включає в себе перевірку та оцінку кількісного зіставлення отриманих результатів, визначення якісних особливостей навченості учня.

Основою моніторингу шкільної освіти є система показників і інструментарій вимірювання:

- рівня навченості учня;
- рівня вихованості школярів;
- ступеня готовності випускників школи до продовження освіти;
- рівня соціальної адаптації учнів та випускників школи до життя в суспільстві;
- ступеня збереження здоров'я дітей;
- рівня виконання стандартів освіти.

Крім того, при формуванні моніторингу шкільної освіти враховуються не тільки кінцеві результати діяльності школи, а й чинники, що впливають на якість кінцевих результатів. Тому, в змісті моніторингу шкільної освіти додатково включаються показники і інструментарії вимірювання:

- якості викладання і рівень професійної компетентності педагогів;
- якості виховної роботи та рівня професійної компетентності учителів;
- рівня організації та ефективності педагогічного і учнівського праці в школі;
- рівня фізичної культури і медичного обслуговування дітей;
- ступеня навчально-методичного забезпечення процесу стандартизації шкільної освіти.

Систематичний *моніторинг* навчальних досягнень учнів, результатів державної підсумкової атестації, зовнішнього незалежного оцінювання, результатів участі учнів школи у предметних олімпіадах і конкурсах, участі кожного педагога у роботі шкільних, міських методичних заходах, проєктах, самоосвітній роботі сприяє корекції освітньої діяльності педагогічного колективу, підвищенню її якості та результативності.

Розділ 7.

Програмно-методичне, кадрове, матеріально-технічне забезпечення освітньої програми.

- **Навчальні програми для 4 класів загальноосвітніх навчальних закладів:** Українська мова, Літературне читання, Математика, Інформатики, Природознавство, Я у світі, Музичне мистецтво, Образотворче мистецтво, Трудове навчання, Іноземна мова, Основи здоров'я, Фізична культура. **Наказ** Міністерства освіти і науки України від 05.08.2016р № 948.
- **Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів 5-9 класи:** Українська мова, Українська література, Зарубіжна література, Іноземні мови, Математика, Історія, Біологія, Географія, Хімія, Фізика, Інформатика, Мистецтво, Трудове навчання, Основи здоров'я, Фізична культура. **Накази** Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017р № 804, від 23.10.2017р № 1407.
- **Навчальні програми для учнів закладів загальної середньої освіти III ступеня** затверджені наказами МОН від 23.10.2017 № 1407 та від 24.11.2017 № 1539:

№ з/п	Назва навчальної програми	Рівень вивчення
1.	Українська мова	Рівень стандарту
2.	Біологія і екологія	Рівень стандарту
3.	Всесвітня історія	Рівень стандарту
4.	Географія	Рівень стандарту
5.	Громадянська освіта (інтегрований курс)	Рівень стандарту
6.	Зарубіжна література	Рівень стандарту
7.	Захист України	Рівень стандарту
8.	Інформатика	Рівень стандарту
9.	Історія України	Рівень стандарту
10.	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	Рівень стандарту
11.	Технології	Рівень стандарту
12.	Українська література	Рівень стандарту
13.	Фізика і астрономія (авторський колектив під керівництвом Локтева В. М.)	Рівень стандарту

14.	Фізична культура	Рівень стандарту
15.	Хімія	Рівень стандарту
16.	Іноземна мова (англійська)	Профільний рівень

**Перелік програм, за якими здійснюється вивчення предметів
варіативної складової навчального плану**

№ з/п	Клас	Назва курсу за вибором чи факультативу	К-сть годин за планом	Яким чином використані	Програма (автор, назва, лист МОНУ)
1	4	Логіка	1	Курс за вибором	О.Митник. Лист ІМЗО від 08.04.2019 №22.1/12-Г-186
5	5	Права дитини	1	Курс за вибором	Авт. Левчишина О.М., Майорський В.В. Лист ІМЗО від 02.07.2018 №22.1/12-Г-473
6	5	Сходінки орфографії	1	Факультатив	Авт. О.Скринник та ін. Лист ІМЗО від 22.12.2016 №2.1/12-Г-898
7	5	Культура добросусідства	1	Факультатив	Авт. М.Араджіоні та ін. Лист ІМЗО від 07.06.2019 №22.1/12-Г-335
8	6	Чернівці і чернівчани	1	Факультатив	Лист ІМЗО від 25.07.2017 №21.1/12-Г-436
9	6	Права дитини у вільній країні	1	Курс за вибором	Авт. Левчишина О.М., Майорський В.В. Лист ІМЗО від 02.07.2018 №22.1/12-Г-472
10	6	Дивосвіт української літератури	0,5	Курс за вибором	Т.Гнаткович та ін. Лист ІМЗО від 04.07.2019 №22.1-12-Г-551
11	6	Фізика для допитливих	1	Факультатив	Авт.Боровик Д. та ін. Лист ІМЗО від 11.04.2017 №2.1/12-Г-44
12	7	Математика	0,5	Індивідуальні заняття	
13	7	Українська мова	0,5	Індивідуальні заняття	
14	7	Живи за правилами	1	Курс за вибором	Т.Ремех. Збірник МОНУ в 3-х томах. Гриф пролонгований у 2016 р.
15	7	Чернівці і чернівчани	0,5	Факультатив	Лист ІМЗО від 25.07.2017 №21.1/12-Г-436
16	8	Людина та її здоров'я	0,5	Курс за вибором	Авт. Безручкова С. Лист ІМЗО від 16.05.2019 №22.1/12-Г-286
17	8	Основи екології та природокористування	1	Факультатив	Авт. Глушак Г.Я. Лист ІМЗО від 30.04.2018 №22.1-12-Г-605

18	8	Українська мова	0,5	Індивідуальні заняття	
19	8	Математика	0,5	Індивідуальні заняття	
20	9	Математика	1	Індивідуальні заняття	
21	9-6	Українська мова	1	Індивідуальні заняття	
22	9	Біологія	1	Індивідуальні заняття	
23	10,11	The Key to Success	1	Курс за вибором	Авт. Мацак Є.Л., Булгакова В.Г. Лист ІМЗО від 21.06.2018 №22.1-12-Г-392
24	10,11	Математика. Підготовка до ЗНО.	1	Індивідуальні заняття	
25	10,11	Орфографічний практикум	по 0,5	Факультатив	Л.Кочергіна.Програми к/в і ф-вів з укр.мови (за заг. Редакцією К.Таранік-Ткачук).Лист ІМЗО від 18.10.2016 № 2.1/12-Г-776
26	10,11	Практикум із синтаксису	по 0,5	Факультатив	С.Глоба. Програми к/в і ф-вів з укр.мови (за заг. Редакцією К.Таранік-Ткачук).Лист ІМЗО від 18.10.2016 № 2.1/12-Г-776
27	10	Історія Голокосту	0,5	Курс за вибором	Авт. Щупак І.Я., Майорський В.В. Лист ІТЗО від 20.08.2018 №22.1/12-Г-800
28	11	Українське відродження у ХХ столітті	1,5	Курс за вибором	Т.Мацейків. Збірник МОНУ в 3-х томах. Гриф пролонгований у 2016 р.

Заклад на **100% укомплектований педагогічними кадрами** з відповідною фаховою освітою. Освітній процес у 2020/2021 навчальному році здійснюватимуть 51 педагогічний працівник: 47 – основних працівників та 4 сумісника. Здобуття початкової освіти забезпечують 21 педагог, базової - 36 педагогів, профільної освіти – 22 педагогічних працівника. 37 педагогічних працівників (72,5%) мають кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії». У закладі 18 педагогам присвоєно педагогічне звання «учитель-методист», 12-м – «старший учитель». Один педагог школи має почесне звання «Заслужений учитель України», 7 педагогів нагороджені нагрудним знаком «Відмінник освіти України», серед педагогів закладу є лауреати обласної та міської педагогічних премій, нагороджені грамотами, дипломами, подяками різних рівнів.

Навчально-матеріальна база відповідає сучасним вимогам та забезпечує ефективність освітньої діяльності закладу. Заклад

укомплектований кабінетами всіх предметів інваріантної складової. Завдяки активній щорічній участі педагогічного, учнівського та батьківського колективів у міському «Бюджеті ініціатив» заклад має відкритий спортивний майданчик, оснащені комп'ютерною технікою, підключеною до Інтернету, всі навчальні кабінети (ПК, ноутбуки, 2 мультиборди, інтерактивна дошка, проектори), під'єднані до комп'ютерної техніки у кожному навчальному кабінеті телевізори з плоскими екранами, по два комп'ютерних та лінгафонних кабінети, що значно покращує якість надання педагогами закладу освітніх послуг.

Додаток 1.

Загальний обсяг навчального навантаження.

Загальний орієнтовний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів (школа I ступеня):

Назва освітньої галузі	Класи	Кількість годин на рік				
		1 кл.	2 кл.	3 кл.	4 кл.	Разом
Інваріантний складник						
Мовно-літературна		315	350	350	350	1365
Іншомовна						
Математична		140	140	140	140	560
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)		105	105	105	105	420
Технологічна		35	70	70	70	245
Інформатична						
Мистецька		70	70	70	70	280
Фізкультурна*		105	105	105	105	420
Усього		770	840	840	840	3290
Варіативний складник						
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		35	35	70	70	210
Загальнорічна кількість навчальних годин		805	875	910	910	3500
Гранично допустиме тижневе/ річне навчальне навантаження учня		20/700	22/770	23/805	23/805	/3080
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		805	875	910	910	3500

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9 класів закладів загальної середньої освіти орієнтовно складає 5845 годин/навчальний рік , а саме: для 5-х класів 1050 годин/навчальний рік, для 6-х класів – 1155 годин/навчальний рік, для 7-х класів – 1172, 5 годин/навчальний рік, для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік, для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 10-11 класів закладів загальної середньої освіти орієнтовно складає 2660 годин/навчальний рік , а саме: для 10-х класів 1330 годин/навчальний рік, для 11-х класів – 1330 годин/навчальний рік.

Додаток 2.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності.

Для кожної освітньої галузі визначено обов'язкові очікувані результати навчання здобувачів освіти (відповідно до Державних стандартів), які є основою для їх подальшого навчання.

❖ Школа I ступеня.

1. Мовно-літературна освітня галузь.

Здобувач освіти: взаємодіє з іншими особами усно, сприймає і використовує інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях; сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних видів, висловлює думки, почуття, ставлення, взаємодіє з іншими особами письмово, в режимі реального часу, дотримується норм літературної мови.

Здобувач освіти: сприймає інформацію, висловлену англійською мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, та критично оцінює таку інформацію; розуміє прочитані іншомовні тексти різних видів для отримання інформації або емоційного задоволення, використовує прочитану інформацію та критично оцінює її; надає інформацію, висловлює думки, почуття та ставлення, взаємодіє з іншими особами усно, письмово та в режимі реального часу, використовуючи іноземну мову.

2. Математична освітня галузь.

Здобувач освіти: досліджує ситуації і визначає проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів; моделює процеси і

ситуації, розробляє стратегії (плани) дій для розв'язування різноманітних задач; критично оцінює дані, процес та результат розв'язання навчальних і практичних задач; застосовує досвід математичної діяльності для пізнання навколишнього світу.

3. Природнича освітня галузь.

Здобувач освіти: відкриває світ природи, набуває досвіду її дослідження, шукає відповіді на запитання, спостерігає за навколишнім світом, експериментує та створює навчальні моделі, виявляє допитливість та отримує радість від пізнання природи; опрацьовує та систематизує інформацію природничого змісту, отриману з доступних джерел, та представляє її у різних формах; усвідомлює розмаїття природи, взаємозв'язки її об'єктів та явищ, пояснює роль природничих наук і техніки в житті людини, відповідально поводить у навколишньому світі; критично оцінює факти, поєднує новий досвід з набутим раніше і творчо його використовує для розв'язування проблем природничого характеру.

4. Технологічна освітня галузь.

Здобувач освіти: втілює творчий задум у готовий виріб; дбає про власний побут, задоволення власних потреб та потреб тих, хто його оточує; ефективно використовує природні матеріали, дбаючи про навколишній світ; практикує і творчо застосовує традиційні та сучасні ремесла.

5. Інформатична освітня галузь.

Здобувач освіти: знаходить, подає, перетворює, аналізує, узагальнює та систематизує дані, критично оцінює інформацію для розв'язання життєвих проблем; створює інформаційні продукти та програми для ефективного розв'язання задач/проблем, творчого самовираження індивідуально та у співпраці, за допомогою цифрових пристроїв та без них; усвідомлено використовує інформаційні і комунікаційні технології та цифрові пристрої для доступу до інформації, спілкування та співпраці як творець та (або) споживач, а також самостійно опановує нові технології; усвідомлює наслідки використання інформаційних технологій для себе, суспільства, навколишнього світу та сталого розвитку, дотримується етичних, міжкультурних та правових норм інформаційної взаємодії.

6. Соціальна і здоров'язбережувальна освітні галузі.

Здобувач освіти: дбає про особисте здоров'я і безпеку, реагує на діяльність, яка становить загрозу для життя, здоров'я, добробуту; визначає альтернативи, прогнозує наслідки, ухвалює рішення з користю для здоров'я, добробуту, власної безпеки та безпеки інших осіб; робить аргументований вибір на користь здорового способу життя, аналізує та оцінює наслідки і

ризика; виявляє підприємливість та поводить етично для поліпшення здоров'я, безпеки та добробуту.

7. Громадянська та історична освітні галузі.

Здобувач освіти: встановлює зв'язки між подіями, діяльністю людей та її результатами у часі, пояснює значення пам'ятних для себе та інших громадян України дат (подій); орієнтується у знайомому соціальному середовищі, долучається до його розвитку, пояснює вплив природи та діяльності людей на нього; працює з різними джерелами соціальної та історичної інформації, аналізує зміст джерел, критично оцінює їх; узагальнює інформацію з різних джерел, розповідаючи про минуле і сучасне; представляє аргументовані судження про відомі факти та історичних осіб, а також про події суспільного життя; має розвинуте почуття власної гідності, діє з урахуванням власних прав і свобод, поважає права і гідність інших осіб, протидіє проявам дискримінації та нерівного ставлення до особистості; усвідомлює себе громадянином України, аналізує культурно-історичні основи власної ідентичності, визнає цінність культурного розмаїття; дотримується принципів демократичного громадянства, бере активну участь у житті шкільної спільноти, місцевої громади.

8. Мистецька освітня галузь.

Здобувач освіти: виявляє художньо-образне, асоціативне мислення у процесі художньо-творчої діяльності через образотворче, музичне та інші види мистецтва; пізнає мистецтво, інтерпретує художні образи, набуваючи емоційно-чуттєвого досвіду, виявляє ціннісне ставлення до мистецтва; пізнає себе через художньо-творчу діяльність та мистецтво.

9. Фізкультурна освітня галузь.

Здобувач освіти: регулярно займається руховою активністю, фізичною культурою та спортом; демонструє рухові вміння та навички та використовує їх у різних життєвих ситуаціях; добирає фізичні вправи для підвищення рівня фізичної підготовленості; керується правилами безпечної і чесної гри, уміє боротися, вигравати і програвати; усвідомлює значення фізичних вправ для здоров'я, емоційного задоволення, гартування характеру, самовираження та соціальної взаємодії.

❖ Школа II ступеня.

1. Освітня галузь «Мова й література».

Здобувач освіти: виконує Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів із навчальних предметів, зазначені у Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти: Державні вимоги з української, іноземної мови визначені за мовленнєвою, мовною, соціокультурною, діяльнісною лініями, зокрема: вміння розмовляти правильно і комунікативно

доцільно, орієнтуватися в мовленнєвій ситуації, у сферах спілкування, осмислювати, планувати, висловлювати, володіти всіма видами мовленнєвої діяльності, сприймати текст, запам'ятовувати зміст, розуміти текст, переказувати (усно, письмово, докладно, стило, вибірково), самостійно створювати письмові тексти, висловлювати в них власну думку, дотримуватися орфоепічних норм, знати правила орфографії, пунктуації, визначати істотні ознаки лексикологічних понять і фразеологізмів, розрізняти словозміну і словотвір, частини мови, члени речення, пояснювати будову словосполучень, різних видів речень, правильно писати слова відповідно до вивчених орфографічних правил, визначати смислові та синтаксичні відношення у реченні для обґрунтування вибору розділових знаків, застосовувати основні загальнонавчальні творчі вміння, користуватися основними комунікативними стратегіями.

Крім того, державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів, диференційовано за 5 видами мовленнєвої діяльності : аудіювання, читання, говоріння, діалогічне мовлення, письмо.

Здобувач освіти повинен знати достатню кількість мовних одиниць для забезпечення комунікативних потреб у межах визначених сфер і тематик спілкування, знати основні правила орфографії та пунктуації, уміти складати речення, продукувати письмове повідомлення з дотриманням мовних правил, розуміти зміст висловлювань, що стосуються освітньої, особистої сфери спілкування, невідкладних текстів пізнавального характеру, розуміти зміст невідкладних автентичних текстів різних жанрів і стилів, створювати зв'язні повідомлення, встановлювати і підтримувати спілкування із співрозмовником у межах визначеної тематики і сфери спілкування, робити нотатки, заповнювати анкету, уміти написати лист, автобіографію, твір, сприймати новий досвід, нову мову, нові способи поведінки і життєдіяльності, критично оцінювати навчальні досягнення та визначати шляхи їх удосконалення.

Літературний компонент передбачає вміння читати виразно, сприймати емоційно, осмислювати творчо художній текст, робити художній аналіз твору, знати визначення основних теоретико - літературознавчих понять, розрізняти напрями та течії, роди і жанри, визначати жанрово-родову приналежність твору, проводити пошуково-дослідницьку діяльність, користуватись літературознавчими словниками, енциклопедіями, знати характерні риси основних етапів літератури в контексті культури, виявляти зв'язки літератури з філософією, фольклором, міфологією, видами мистецтва, аналізувати та інтерпретувати твір у культурологічному

контексті, вміти зіставляти образи, теми, сюжети, що належить до різних національних літератур.

2. Освітня галузь «Суспільствознавство».

Здобувач освіти повинен уміти і застосовувати набуті знання та вміння для того, щоб визначити тривалість і послідовність історичних подій, співвідносити рік із століттям, працювати з історичними картками, підручником, документами, зіставляти окремі події, знати основні події з історії стародавнього світу, періодизацію історії, порівнювати держави, суспільства, діяльність історичних осіб, використовувати адаптовані історичні джерела (таблиці, схеми, тексти).

3. Освітня галузь «Мистецтво».

Здобувач освіти опановує знання про основні риси творчості відомих композиторів, характерні ознаки народної творчості, про творчу спадщину відомих представників українського та світового мистецтва, особливості розвитку мистецтва, уміє виражати ціннісне ставлення до творів мистецтва у процесі їх аналізу, інтерпретації, застосовуючи відповідну термінологію, виявляє естетичне ставлення до музичного мистецтва, класичного і сучасного мистецтва, виражає власні оцінні судження у процесі комунікації.

4. Освітня галузь «Математика».

Здобувач освіти повинен уміти порівнювати числа, округлювати їх, виконувати арифметичні дії, проводити відсоткові розрахунки, застосовувати властивості пропорції, знаходити значення числового виразу, перетворювати цілі дробові вирази, застосовувати вивчені властивості під час розв'язання задач, уміти розв'язувати лінійні і квадратні рівняння й нерівності, складати рівняння і системи рівнянь за умовою тестової задачі, будувати та аналізувати графіки функцій, розв'язувати задачі із застосуванням формул загального члена та суми перших членів прогресії, розв'язувати комбінаторні задачі, обчислювати ймовірність випадкової події в досліді рівноможливими результатами, розпізнавати і зображувати геометричні фігури на площині, виконувати основні операції над векторами, розв'язувати задачі зокрема прикладного змісту, розв'язувати трикутники.

5. Освітня галузь «Природознавство».

Здобувач освіти розуміє взаємозв'язки між об'єктами і явищами природи, загальні властивості живих систем, знає прилади і пристрої, що використовуються у процесі вивчення об'єктів і явищ природи, хімічний склад і загальний план будови і процеси життєдіяльності клітин організмів різних царств живої природи, будову, функціонування, розвиток і поведінку організмів, принципи роботи регулярних систем, життєві цикли організмів,

недороганізові системи (популяція, екосистема, біосфера), основні класифікації, характерні ознаки організмів основних таксонів, сучасну систему органічного світу і систематичне положення людини в ній; складові географічної науки, історичні етапи пізнання Землі, методи дослідження, складові географічної оболонки, географічні особливості материків, океанів, регіонів і країн світу, України, своєї місцевості, суть географічних понять: природа, населення, господарство регіональних географічних систем; історію розвитку фізичних знань, відомих учених-фізиків, фізичні характеристики стану природного середовища, основні поняття і фізичні величини; будову атома, склад органічних і неорганічних речовин, назви хімічних символів, структуру періодичної системи, ознаки та умови перебігу хімічних реакцій, зміст рівнянь хімічних реакцій, суть закону збереження маси речовини. Уміє порівнювати, розпізнавати, описувати явища природи, об'єкти, прояснювати будову і рухи землі, проводити прості досліди, уміти користуватися приладами під час проведення досліджень, дотримуватись правил безпеки під час проведення дослідів, порівнювати будову і функції клітин різних організмів, прогнозувати наслідки господарської діяльності людини, пояснювати проблеми і перспективи використання природних ресурсів, аналізувати географію природних ресурсів і глобальних проблем, уміти застосовувати здобуті знання для пояснення фізичних явищ і процесів, хімічних реакцій, розв'язувати фізичні, біологічні, хімічні задачі, складати хімічні формули за значенням валентності та ступеня окиснення, розрізняти хімічні та фізичні явища, робити висновки, розв'язувати експериментальні задачі, уміти висловлювати судження про вплив різних речовин на здоров'я людини та навколишнє природне середовище, використовувати знання у різних життєвих ситуаціях.

6. Освітня галузь «Технології».

Здобувач освіти розуміє поняття інформації, системи, повідомлення даних, інформаційних об'єктів різних видів, аналізує інформаційні процеси у живій природі, суспільстві, техніці, знає склад і характеристики комп'ютера, склад і функції програмного забезпечення, структуру і складові комп'ютерних мереж, правила створення електронних документів, проводить дослідно-пошукову діяльність у процесі проектування, розуміє і виконує елементи художнього конструювання за графічним зображенням або власним задумом, реалізовує проекти, оцінює результати продуктивної творчої діяльності за визначеними критеріями, використовує на практиці елементи художньої та технічної творчості у традиційних видах трудової діяльності.

7. Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура».

Здобувач освіти розуміє сутність здоров'я, вплив природних і соціальних факторів, фізичної активності на здоров'я, вплив факторів ризику на рівень безпеки, вікові індивідуальні зміни в організмі, здоров'я як єдине ціле, виконує стройові та організуючі справи, різновиди ходьби, бігу, стрибки, загальнорозвивальні вправи, вправи на швидкість, спритність, витривалість, гнучкість, сили, уміє виконувати технічні елементи з обраного виду спорту, спеціальні та підготовчі фізичні вправи, знає історію розвитку та становлення Олімпійського руху, Олімпійських ігор, загальну характеристику здорового способу життя, вплив фізичних вправ і спорту на стан фізичного розвитку; усвідомлює значення занять фізичними вправами.

❖ Школа III ступеня.

1. Освітня галузь «Мови і літератури».

Здобувач освіти виконує Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів із навчальних предметів, зазначені у Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти: Державні вимоги з української, іноземної мови визначені за мовленнєвою, мовною, соціокультурною, діяльнісною лініями, зокрема: вміє виділяти ознаки та особливості правильного і комунікативно доцільного мовлення, його стилів, жанрів, їх відмінності, розрізняти стилістичні варіанти мовних засобів у текстах різних стилів і жанрів мовлення, володіти життєво необхідними мовленнєвими жанрами, готувати публічні виступи і виголошувати їх, брати участь у підготовці та веденні діалогу і полілогу з урахуванням відповідних вимог до культури спілкування і зразкового мовлення; класифікувати, систематизувати і узагальнювати вивчені поняття, правильно ставити розділові знаки у простому і складному реченнях відповідно до вивчених правил, доречно використовувати знання і виконувати вимоги до усного і писемного мовлення, використовувати граматичні форми відповідно до вивчених правил, знаходити мовні помилки і виправляти їх, здійснювати самоконтроль за результатами навчальних досягнень; застосовувати загальнонавчальні, творчі вміння у різних життєвих і навчальних ситуаціях спілкування, користуватися комунікативними стратегіями, стратегіями співпраці.

Державні вимоги до рівня іноземної мови (англійської) загальноосвітньої підготовки учнів, диференційовано за 5 видами мовленнєвої діяльності: аудіювання, читання, говоріння, діалогічне мовлення, письмо.

Здобувач освіти з різних видів мовленнєвої діяльності повинен:

Аудіювання - розуміти висловлювання в межах запропонованих тем, а також автентичні, зокрема професійно орієнтовані, тексти, висловлювання вчителя і

учнів, основний зміст пізнавальних радіо- і телепередач, зміст дискусії, що відбувається в класі або подається у звукозапису;

Читання - розуміти тематичні автентичні, зокрема професійно орієнтовані, тексти різних жанрів і стилів (художні, науково-популярні, публіцистичні тощо), використовувати адекватні стратегії визначення невідомих мовних одиниць, аналізувати окремі уривки з тексту, визначати найбільш значущу інформацію, систематизувати і коментувати її;

Говоріння - без попередньої підготовки висловлювати відповідно до запропонованих сфер і тематики спілкування, відтворювати зміст прочитаного, побаченого або почутого, висловлюючи та обґрунтовуючи власне ставлення до осіб, подій, явищ, про які йдеться, брати участь у дискусіях, логічно та аргументовано висловлюватися з обговорюваних проблем, доводити власну точку зору і власне ставлення до них, складати план, тези для побудови мовленнєвих висловлювань;

Діалогічного мовлення - спілкуватися з носіями мови у межах визначеної тематики, використовувати відповідні мовні одиниці, у тому числі типові зразки мовленнєвого етикету, прийнятого в країні, мова якої вивчається, у разі потреби доречно користуватися компенсаторними засобами;

Письма - уміти створювати письмові мовленнєві висловлювання різних типів і жанрів у межах запропонованих сфер і тем, а також на основі почутого, побаченого, прочитаного і з власного життєвого досвіду, доречно використовуючи відповідні мовні засоби, висловлюючи власне ставлення та обґрунтовуючи власну думку про предмет спілкування.

Здобувач освіти вміє: користуватися різними видами ресурсів з питань художньої літератури (словники, довідники, монографії, літературно-критичні статті, наукові статті, Інтернет тощо), розрізняти класичну і масову літературу, їх особливості і функції, визначати фольклорну і міфологічну основу художніх творів, їх зв'язок із розвитком філософської думки, релігії, національно-культурними особливостями народів (регіонів, країн), встановлювати спільні закономірності розвитку різних літератур, видів мистецтва, зіставляти художні твори в різних аспектах (проблемно-тематичному, сюжетному, образному та інших), розкривати специфіку втілення актуальних тем у різних національних літературах, виявляти національні образи світу і характери в літературі, схожість і відмінність авторської позиції митців.

2. Освітня галузь «Суспільствознавство».

Здобувач освіти повинен: знати і розуміти сутність історії як процесу, науки та живої пам'яті, можливість співіснування різних думок щодо однієї історичної події світової та української історії, місце України в сучасному

світі, характерні риси, особливості, значення та наслідки подій, явищ і процесів в історії доби, уміти використовувати історичні події для пояснення явищ і процесів, самостійно здобувати з різних джерел інформацію з історії, аналізувати та співвідносити її, відрізняти факти від інтерпретації, оцінювати походження джерел, їх достовірність, висловлювати аргументовані судження про історичні явища та процеси, характеризувати зміну ролі жінки в суспільстві, застосовувати набуті знання та вміння для обґрунтованого пояснення минулого в різній формі з використанням відповідного понятійного апарату та історичних джерел, виявляти ставлення до змін у житті та світогляді людей, що відбуваються під впливом соціально-економічних і політичних процесів, діяльності ідейно-політичних сил та історичних діячів епохи, оцінювати українську історію в контексті світової та європейської історії, різні інтерпретації української та світової історії, значення, наслідки та впливи різних історичних явищ та процесів, місце України в історичних процесах, розуміти сутність і структуру суспільства, політичної системи і влади, ознаки та особливості полікультурного та громадянського суспільства, форми участі громадян у житті суспільства і держави, вміти характеризувати політичну систему України, механізми функціонування політичної системи та влади в Україні, виклики і загрози ХХІ століття, пояснювати сутність і ознаки демократії, громадянського суспільства, участі та лідерства, сталого розвитку, аналізувати та інтерпретувати інформацію засобів масової інформації та інших джерел, застосовувати засвоєні поняття та уміння в процесі власної участі у житті громади, держави, суспільства, колективному прийнятті суспільних рішень та розв'язанні соціальних проблем, виявляти ставлення до глобальних проблем і викликів сучасного світу та шляхів їх розв'язання, політичних процесів в Україні, оцінювати політичні системи і режими, роль політичної еліти, діяльність місцевого самоврядування, атрибути громадянського суспільства, роль засобів масової інформації, знати і розуміти соціальну структуру сучасного суспільства, ознаки соціальної стабільності і безпеки, різні типи комунікацій, проблеми сучасного соціального розвитку суспільства, уміти розв'язувати нескладні конфліктні ситуації за допомогою відповідних стратегій, виявляти стереотипи та прояви дискримінації, зокрема в міжетнічних і міжконфесійних відносинах, прояви конкурентної та солідарної комунікації, застосовувати засвоєні поняття і вміння у процесі власного спілкування і співпраці у групі, колективі, взаємодії із соціальними інститутами сучасного суспільства, висловлювати ставлення до дискримінації та інших проявів соціальної небезпеки, оцінювати роль і значення сім'ї для особистості та суспільства, роль стереотипів у житті

людини, співпрацю як перспективу розвитку соціуму, знати і розуміти поняття, пов'язані із правовою сферою суспільного життя та окремими галузями права України, ознаки і склад правопорушення, ознаки, принципи, підстави, цілі юридичної відповідальності, основи організації державної влади і місцевого самоврядування в Україні, уміти характеризувати правові явища і процеси, соціальне призначення держави та права, склад правовідносин, види правопорушень та юридичної відповідальності, застосовувати норми різних галузей права України під час проведення аналізу життєвих ситуацій, їх розв'язання та вибору моделей поведінки відповідно до норм права, власних суб'єктивних прав і законних інтересів, виявляти ставлення до ролі держави та права у житті суспільства і людини, права як мистецтва добра і справедливості, реалізації, охорони, захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні, оцінювати сучасний стан побудови в Україні демократичної, правової та соціальної держави, життєві ситуації з позицій галузевого законодавства, правопорушення за ступенем їх суспільної небезпеки, знати і розуміти сутність і структуру економіки та економічних відносин, економічної системи України, функціонування ринку праці, бюджетної, фінансової, податкової системи, сутність підприємництва, уміти аналізувати економічні відносини, використовуючи при цьому історичний підхід, критичне мислення та елементи логіки, добирати джерела економічної інформації та працювати з економічними даними, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між економічними подіями на міжнародній арені та в Україні, аналізувати та враховувати фінансові ризики, застосовувати набуті знання і вміння під час планування домашнього господарства та бюджету родини, формування власних професійних цілей та вибору шляхів їх досягнення, виявляти ставлення до власних економічних потреб та шляхів їх задоволення, оцінювати особливості сучасного ринку праці в Україні, наявні економічні ресурси, можливість розроблення та реалізації особистих економічних проєктів, розуміти об'єктивні причини глобалізації.

3. Освітня галузь «Математика».

Здобувач освіти повинен: знати і розуміти означення синуса, косинуса, тангенса та котангенса, тригонометричні формули, що таке корінь n -го степеня, степінь з раціональним і дійсним показниками та їх властивості, означення логарифма та його властивості, уміти знаходити значення виразів, наведених у змісті освіти, за значенням змінних, які входять до них, перетворювати тригонометричні вирази, вирази із степенями і коренями, логарифмічні вирази, застосовувати відповідні формули та алгоритми під час розв'язування задач, знати і розуміти, що таке ірраціональні,

тригонометричні рівняння та показникові, логарифмічні рівняння і нерівності, основні методи їх розв'язування, уміти розв'язувати нескладні ірраціональні, тригонометричні рівняння та показникові, логарифмічні рівняння і нерівності, застосовувати відповідні рівняння і нерівності для аналітичного опису відношень між реальними, зокрема геометричними та фізичними, величинами знати і розуміти означення характерних властивостей функцій (зростання, спадання, парність тощо), означення та властивості степеневі, тригонометричної, показникової та логарифмічної функцій, зміст поняття неперервної функції, диференційованої функції, означення та властивості похідної та первісної, уміти будувати та аналізувати графіки функцій, зокрема степеневі, тригонометричної, показникової та логарифмічної функцій, знаходити похідні та первісні деяких функцій, застосовувати похідну для встановлення властивостей функцій та побудови їх графіків, первісну та інтеграл - для обчислення площ і геометричних фігур, знати і розуміти, що таке перестановки, розміщення, комбінації (без повторень), класичне визначення поняття ймовірності, що таке генеральна сукупність та вибірка, означення середнього значення, моди та медіани вибірки, уміти обчислювати в найпростіших випадках кількість перестановок, розміщень, комбінацій, обчислювати ймовірності випадкових подій, використовуючи класичне визначення та комбінаторні правила і формули, обчислювати середнє значення, моду і медіану вибірки та інтерпретувати одержані результати, застосовувати ймовірнісні характеристики навколишніх явищ для прийняття рішень, знати і розуміти аксіоми стереометрії та висновки з них, визначення понять многогранника (призми, піраміди), тіла обертання (кулі, сфери, циліндра, конуса), властивості зазначених геометричних фігур, визначення понять геометричних перетворень, координат і векторів у просторі та їх основні властивості, уміти розрізняти означувані та неозначувані поняття, аксіоми і теореми, класифікувати за певними ознаками взаємне розміщення прямих, прямих і площин, площин у просторі, просторові тіла, зображувати просторові геометричні фігури та їх елементи, застосовувати вивчені означення, властивості та методи стереометрії під час розв'язування найпростіших задач, зокрема прикладного змісту, для дослідження властивостей реальних об'єктів, знати і розуміти, що таке відстань (від точки до прямої, від точки до площини, між мимобіжними прямими, від прямої до паралельної їй площини, між паралельними площинами), міра кута (між прямими, між прямою і площиною, між площинами), площа поверхні та об'єм геометричного тіла, формули для обчислення площ поверхонь та об'ємів многогранників і тіл обертання, уміти обчислювати відстані та міри

кутів, зокрема використовуючи координати і вектори у просторі, розв'язувати найпростіші задачі на вимірювання і обчислення площ поверхонь і об'ємів тіл, застосовувати вивчені означення, властивості і формули до розв'язування найпростіших задач прикладного змісту, суть яких полягає в обчисленні площ поверхонь і об'ємів тіл.

4. Освітня галузь « Природознавство».

Здобувач освіти повинен знати і розуміти історію та сучасний стан природничо-наукового пізнання, загальну методологію наукових досліджень, уміти проводити дослідження з метою вивчення об'єктів і явищ природи, використовувати методи пізнання природи, користуватися різними джерелами природничо-наукової інформації, аналізувати природничо-наукову інформацію, застосовувати основні природничо-наукові знання для пояснення явищ природи; виявляти ставлення до способів пізнання природи, принципів і методів наукової діяльності, оцінювати моральні та ціннісні аспекти природничих досліджень, проблеми сучасного природознавства, знати і розуміти прояви та наслідки обертання небесної сфери, основні поняття і параметри, що характеризують небесні тіла, розміщення і рух у космічному просторі; уміти застосовувати знання про рух небесних світил для визначення їх положення на зоряному небі; виявляти ставлення та оцінювати зв'язок небесних і земних явищ природи, практику використання небесних світил та законів їх руху для орієнтування у просторі та часі, а також для потреб космонавтики, знати про моніторинг, принципи використання експериментального та статистичного методів і моделювання у вивченні об'єктів живої природи; розуміти значення моральних і соціальних аспектів біологічних досліджень; уміти проводити біологічні спостереження і прості експерименти, оформляти їх результати, аналізувати здобуті дані, представляти результати дослідження у словесній, табличній і графічній формі, прогнозувати тенденції розвитку біологічних досліджень та їх значення для розвитку суспільства і збереження життя на Землі, оцінювати практичне значення наукових досягнень різних біологічних галузей у житті людини, суспільства у формуванні наукового світогляду, моральні і соціальні аспекти біологічних досліджень, виявляти ставлення до результатів біологічних досліджень, їх впливу на здоров'я людини і розвиток біологічних систем; знати структуру географії, сукупність методів географічних досліджень, сучасні джерела географічної інформації, розуміти місце і роль географії в різних сферах суспільства, прикладну спрямованість географічних досліджень на сучасному етапі, уміти користуватися різними джерелами географічної інформації, аналізувати і порівнювати географічну інформацію, використовувати паперові та

комп'ютерні карти для здобування географічної інформації та проведення її аналізу, складати моделі географічних об'єктів і явищ, застосовувати географічні знання, сучасні методи дослідження, геоінформаційні технології для виконання наукових і практичних завдань, висловлювати судження щодо ролі географії у виборі майбутньої професійної діяльності, оцінювати роль географічних знань у дослідженні природи і суспільства, знати і розуміти основи фізичних теорій (класична механіка, електродинаміка, молекулярна фізика, термодинаміка, оптика, атомна і ядерна фізика), що вивчають властивості речовин і поля, уміти застосовувати наукові методи пізнання, основні поняття, моделі і закони фізики для пояснення властивостей речовини і поля, фізичні знання про речовину і поле у різних сферах життєдіяльності людини, приймати екологічно виважені рішення, виявляти ставлення та оцінювати прояв фундаментальних взаємодій на різних рівнях фізичного світу та вплив електромагнітного поля на навколишнє природне середовище і організм людини, раціональність використання природних ресурсів та енергії; знати поширення хімічних елементів у природі, будову атомів металічних і неметалічних елементів, особливості будови атома Карбону, колообіг найважливіших елементів, уміти складати загальну характеристику елемента за будовою атома та прогнозувати властивості утворюваних ним простих речовин і сполук, висловлювати судження про біологічну роль найважливіших елементів, оцінювати значення процесів колообігу хімічних елементів у природі, знати назви, склад, будову, основні властивості, способи добування, застосування найважливіших сполук металічних і неметалічних елементів, основних класів органічних сполук, найпоширеніших полімерів, розуміти генетичні зв'язки між речовинами, причини багатоманітності речовин, рівні організації речовини, уміти характеризувати властивості неорганічних та органічних речовин, установлювати причинно-наслідкові зв'язки між складом, будовою і властивостями речовин, складати відповідні рівняння хімічних реакцій, висловлювати судження про згубну дію алкоголю, наркотичних речовин, тютюнокуріння на здоров'я, оцінювати значення синтетичних органічних речовин.

5. Освітня галузь «Технології».

Здобувач освіти повинен знати мету, завдання, види і об'єкти перетворювальної діяльності основних інформаційних та інформаційно-комунікаційних технологій, розуміти значення основних понять інформатики та інформаційних технологій, закономірності функціонування основних засобів інформаційних технологій, опрацьовувати повідомлення і дані, оцінювати важливість і суспільну значущість професій, пов'язаних з

інформаційними технологіями, уміти застосовувати комп'ютерне моделювання для описання об'єктів і явищ у різних предметно орієнтованих програмних середовищах, комп'ютерно орієнтовані засоби планування, виконання і прогнозування результатів навчально-пізнавальної і практично зорієнтованої діяльності, вміти використовувати різні комп'ютерні програми, оцінювати ефективність застосування різних засобів моделювання до реальних об'єктів і процесів, характеризувати вплив проектної діяльності на розвиток різних сфер людської діяльності (технологічної, освітньої, мистецької, економічної, політичної тощо), розуміти і використовувати у роботі над проектом методи творчого пошуку ідей (мозковий штурм, морфологічний аналіз, алгоритм розв'язку винахідницьких задач), виявляти протиріччя між характеристиками об'єкта або процесу проектування та вимогами до його вдосконалення чи створення, проводити художньо-конструкторський аналіз об'єкта проектування та пояснювати, розробляти і реалізовувати творчий проект з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

6. Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура».

Здобувач освіти повинен знати показники рівня власного здоров'я і рівня здоров'я суспільства, фактори здорового способу життя, основи законодавства з питань безпеки життєдіяльності, органи державного нагляду і служби захисту населення, умови забезпечення особистої безпеки та безпеки інших людей у разі виникнення надзвичайних ситуацій, розуміти зв'язок загальнолюдських цінностей і здоров'я, значення сприятливих для здоров'я життєвих навичок, усвідомлювати значення турботи про здоров'я протягом усього життя, уміти оцінювати ризики в життєвих ситуаціях, повідомляти про них службу захисту населення, адекватно діяти у надзвичайних ситуаціях, надавати першу допомогу постраждалим від нещасних випадків, застосовувати набуті знання для забезпечення особистої безпеки і безпеки інших людей, дотримуватися правил здорового способу життя та безпечної для здоров'я поведінки, виявляти позитивне ставлення до здорового способу життя, знати особливості фізичного розвитку і функціонування стану організму в старшому шкільному віці, методику розвитку фізичних якостей, вправи профілактично-відновлювальної спрямованості, застосовувати методики визначення фізичної підготовленості, уміння, навички та фізичні якості, необхідні для успішної самореалізації у майбутній професії, усвідомлювати вплив занять фізичними вправами на гармонійний розвиток особистості, стан фізичного здоров'я майбутньої матері, виконувати стройові та організуючі вправи, різні види ходьби та бігу, стрибки, загально розвивальні вправи, для запобігання та корекції порушень

постави та плоскостопості, вправи для розвитку швидкості, спритності, витривалості, сили, гнучкості та швидкісно-силових якостей, знати про структуру, перспективи розвитку Збройних Сил, основи законодавства про військову службу, важливі історичні етапи розвитку українського війська, напрями інтеграції України в європейський та міжнародний простір, основні вимоги міжнародного гуманітарного права, правила поведінки під час військових дій, надзвичайних ситуацій, порядок підготовки зброї до виконання вогневих завдань, основи та правила стрільби, знати і розуміти основи загальновійськового бою, обов'язки солдата в бою, уміти діяти і реагувати на події відповідно до норм міжнародного гуманітарного права, виконувати стройові прийоми і рухи, орієнтуватися на місцевості, вести спостереження і оглядати місцевість, скласти схему орієнтирів, володіти первинними навичками у подоланні перешкод, русі по пересіченій місцевості в пішому порядку та під час самозахисту в рукопашному бою, прийомами і способами ведення вогню із стрілецької зброї, знати порядок огляду та надання першої медичної допомоги при пораненнях і ушкодженнях, засоби індивідуального медичного оснащення, уміти надавати першу медичну допомогу при пораненнях і ушкодженнях.

Додаток 3.

Навчання за наскрізними лініями.

У навчальних програмах виокремлено такі наскрізні лінії ключових компетентностей, як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність», що спрямовано на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, навчальних предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища.

Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Мета наскрізних ліній – «сфокусувати» увагу й зусилля вчителів-предметників, класних керівників, зрештою, усього педагогічного колективу на досягненні життєво важливої для учня й суспільства мети, увиразнити ключові компетентності.

1. Для наскрізної лінії «Екологічна безпека та сталий розвиток» – це формування в учнів соціальної активності, відповідальності й екологічної свідомості, у результаті яких вони дбайливо й відповідально ставитимуться до довкілля, усвідомлюючи важливість сталого розвитку для збереження довкілля й розвитку суспільства.
2. Метою вивчення наскрізної лінії «Громадянська відповідальність» є формування відповідального члена громади й суспільства, який розуміє принципи й механізми його функціонування, а також важливість національної ініціативи. Ця наскрізна лінія освоюється через колективну діяльність – дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо, яка розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.
3. Завданням наскрізної лінії «Здоров'я і безпека» є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.
4. Вивчення наскрізної лінії «Підприємливість і фінансова грамотність» забезпечить краще розуміння молодим поколінням українців практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо); сприятиме розвитку лідерських ініціатив, здатності успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі.

Додаток 4.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.

Ураховуючи завершення 2019/2020 навчального року в умовах карантинних обмежень, на початку 2020/2021 навчального року буде проведено діагностичне визначення рівня їх навчальних досягнень за попередній рік та сплановано подальшу роботу із систематизації, узагальнення та закріплення навчального матеріалу, що вивчався учнями дистанційно. Одержані результати планується обговорити з учнями та їхніми батьками під час індивідуальних зустрічей на початку навчального року.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюватиметься на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення

особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністрації.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції. Навчальні досягнення здобувачів у 3-4 класах підлягають формувальному та підсумковому (тематичному і завершальному) оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою. Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та (або) якості освіти. З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на шкільному рівні, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації мети і завдань початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Оцінювання навчальних досягнень учнів 1-х класів здійснюватиметься відповідно до наказу МОН України від 20.08.2018 №924 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів першого класу у Новій українській школі», учнів 2-х класів - відповідно до наказу МОН України від 27.08.2019 №1154 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів другого класу», учнів 3-х класів – відповідно до листа МОН України від 11.08.2020 №1-9/430 «Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2020/2021 навчальному році», учнів 4-х класів – відповідно до наказу МОН України від 19.08.2016 №1009 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 21.08.2013 № 1222».

Основними видами оцінювання навчальних досягнень здобувачів базової та профільної освіти є поточне (не поурочне), тематичне, семестрове, річне оцінювання та підсумкова державна атестація. Методичними рекомендаціями щодо викладання навчальних предметів у 2020/2021 навчальному році (лист МОН України від 11.08.2020 №1-9/430 «Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2020/2021 навчальному році») визначена кількість індивідуальних та фронтальних обов'язкових видів контролю (усних, письмових) з кожного навчального предмета. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюватиметься відповідно до наказу МОН України від 13.04.2011 №329 «Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти».

